

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Освітня програма	31093 Біологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	091 Біологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	31093
Назва ОП	Біологія
Галузь знань	09 Біологія
Спеціальність	091 Біологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гаврилюк Максим Никандрович, Бітнер Дарина Володимирівна, Манько Володимир Васильович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	29.03.2021 р. – 31.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://udpu.edu.ua/documents/doc/%D0%9B%D1%96%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%B7%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%A1%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B0%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B8%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8E/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%D1%85%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC/2020-2021%20%D0%BD.%D1%80/%D0%91%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%80/%D0%92%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%91%D1%96%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://pgf.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%B2%D1%96%D0%B4-%D0%9D%D0%90%D0%97%D0%AF%D0%92%D0%9E.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Цілі та зміст ОП відповідають Стратегії розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2021–2025 рр., Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 091 Біологія, враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці та регіонального розвитку. До її формування та реалізації залучені працівники науково-дослідні інституцій НАН України, НААН України, приватні виробничі підприємства. ОП забезпечує набуття загальних та спеціальних (професійних) компетенцій та програмних результатів навчання. Форми та методи навчання мають студентоцентризований підхід та спираються на принципи академічної свободи. ОП періодично переглядається та має перспективи розвитку. ЕГ визнає, що ОП назагал відповідає критеріям оцінювання якості освіти.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

До сильних сторін ОП слід віднести, у першу чергу, залучення до розробки, періодичного перегляду та реалізації ОП роботодавців. Якісно відрізняється ОП і високим ступенем поінформованості здобувачів вищої освіти про зміст та критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів. Наявність таких сильних сторін дають змогу говорити про перспективність розвитку цієї ОП.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкими сторонами ОП є недосконала практика формування та обрання здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін, що потребує ґрунтовного удосконалення. Здобувачі вищої освіти за ОП не беруть участі у програмах внутрішньої або міжнародної академічної мобільності, хоча усі необхідні умови для неї в університеті створені. Також необхідно посилити залучення студентів до різних форм наукової роботи.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має чітко сформульовані цілі, які назагал відповідають місії та стратегії Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Метою ОП є «підготовка висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі біології, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, застосовуючи закони, теорії та методи природничих наук; утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей, що базуються на класичній тріаді: навчання – дослідження – громадське служіння». У Стратегії розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2021–2025 рр. (розміщений на офіційному сайті університету <https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>) зазначена його місія, яка «засновується на класичній тріаді: навчання – дослідження – громадське служіння». Завданням розвитку, згідно цього документу, є забезпечення якості освітніх послуг університету та їх відповідності національним і міжнародним фаховим стандартам. Зокрема, трансформація освітнього процесу в інноваційне середовище, реалізація принципу студентоцентрованості навчання, дотримання академічної доброчесності, модернізація навчального процесу, удосконалення інструментів та критеріїв оцінювання тощо.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання назагал визначаються з урахуванням позицій та потреб усіх стейкхолдерів. До відомостей про самооцінювання долучені рецензії-відгуки на ОП директора Приватно-орендного сільськогосподарського підприємства «Уманський тепличний комбінат» М.В. Гордія, директора Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України Н.В. Заїменко та директора Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України І.С. Косенка. Основна думка, яка зазначена у рецензіях, була підтверджена усно на зустрічі із роботодавцями. Завідуючий відділом селекції Дослідної станції тютюництва Національного наукового центру «Інститут землеробства» НААН України Моргун А.В., завідувач відділу генетики, селекції та репродуктивної біології рослин Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України Балабак О.А., провідний науковий співробітник відділу дендрології Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України Горелов О.М., представник Уманського тепличного комбінату Гоменюк Р.О. засвідчили тісну співпрацю із Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини, викладачами і студентами, та виявили зацікавленість у майбутніх випускниках ОП «Біологія». Начальник планово-економічного відділу Уманського тепличного комбінату Гоменюк Р.О. запропонував ввести пункт, що описує здатність випускників визначати та характеризувати шляхи одержання конкурентоспроможної продукції рослинництва. На його рекомендацію в ОП був внесений ПРН 19 (Характеризувати одержання конкурентоспроможної продукції рослинництва і тваринництва базуючись на знаннях сучасних ресурсозберігаючих технологій та новітніх досягненнях біологічної науки). Як свідчить опитування у фокус-групах науково-педагогічний персонал теж залучається до формування ОП і пропонує не лише назви освітніх компонентів (наприклад, вибіркових дисциплін), а й формулювання деяких програмних результатів навчання. Зокрема, доцент кафедри біології та методики її навчання Соболєнко Л.Ю. запропонувала ПРН 24 (Використовувати закономірності розвитку мікроорганізмів з метою забезпечення високої ефективності технологічних процесів та зниження собівартості виробництва готової продукції; працювати з чистими культурами). Залучаються до формування ОП і студенти 1, 2 і 3 року навчання – через їхню участь у круглих столах та вчених радах природничо-географічного факультету та університету, на засіданні яких відбувалося обговорення та прийняття ОП. Але їхня роль у формуванні ОП, швидше за все, є формальною. Хоча, слід зазначити, і кафедра біології та методики її навчання, і університет проводять опитування студентів стосовно якості викладання ОК та визначення рівня залучення студентів до розробки і перегляду освітніх програм (Google-форми, які використовуються кафедрою для різноманітних опитувань, наведені на сторінці <https://biology.udpu.edu.ua/index.php/anketastud/>). Але наслідки такого опитування для рецензованої ОП нам не відомі.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та програмні результати навчання назагал визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці та із врахуванням регіонального контексту, про що свідчить залучення представників роботодавців до організації та проведення навчального процесу. Під час розробки та перегляду ОП враховуються пропозиції роботодавців, підприємства яких є не лише базами практик здобувачів вищої освіти на ОП, але й місцем працевлаштування майбутніх випускників. Ці підприємства розміщені, здебільшого, у м. Умані, мають виражену зацікавленість у фахівцях у галузі біології рослин, тому, мабуть, в ОП приділяється значна увага ОК із цієї галузі. У ході формування і перегляду ОП автори проаналізували, за їхніми свідченнями, освітні програми інших закладів вищої освіти, зокрема Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Східноєвропейського (тепер Волинського) національного університету імені Лесі Українки, Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Нормативна частина дисциплін ОП назагал відповідають такій в освітніх програмах інших ЗВО (за невеликими винятками). Але які конкретно позитивні практики були запозичені із цих програм, не зовсім зрозуміло. Так само, у нас немає відомостей, що цілі ОП та програмні результати навчання визначалися із урахуванням досвіду аналогічних іноземних освітніх програм. Позитивними надбаннями, на думку авторів ОП, є включення дисциплін психолого-педагогічного циклу, що направлені на формування неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, що підвищує її конкурентоспроможність

серед вітчизняних аналогів. Але, слід зазначити, в ОП ці дисципліни є виключно вибірковими і не можуть забезпечувати формування потрібної кваліфікації у всіх здобувачів вищої освіти ОП.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Реалізація ОП дає змогу назагал досягнути результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 091 Біологія. Аналіз загальних компетентностей, спеціальних (фахових) компетентностей та результатів навчання виявив певну невідповідність у формулюваннях та нумерації між Стандартом і ОП. Зокрема, загальна компетентність ЗК 10 Стандарту включена у ЗК 7 ОП; спеціальна компетентність СК 3 включені у ФК 3; суть ПР 01 Стандарту відображена у ПРН 19 ОП; ПР 22 і ПР 23 Стандарту відображені у ПРН 22 ОП тощо. Але ЗВО може формулювати і узагальнені описи результатів навчання, що охоплюють відповідний перелік компетентностей Стандарту, тому суттєвих недоліків ми у цьому не вбачаємо. Для загальної компетентності ЗК1 Стандарту немає відповідника в ОП, хоча формування цієї компетентності може бути забезпечена, на нашу думку, ОК 01 ОП. Результати навчання ПР 7 Стандарту є співзвучними із формулюванням загальної компетентності ЗК 4. Такі невідповідності, як пояснив гарант ОП, виникли у процесі адаптації ОП до затвердженого Стандарту вищої освіти першого і будуть усунені у наступній редакції.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Робота авторів ОП із стейкхолдерами, які представляють різні науково-дослідні інституції НАН України, НААН України, приватні виробничі підприємства, та залучення їх до формування та перегляду ОП. Це дає змогу виявити сучасні тенденції розвитку професії, ринку праці із врахуванням регіонального контексту. Розробка кафедрою кафедри біології та методики її навчання університету Google-форм для різноманітних анкетувань здобувачів, роботодавців, випускників, інших зацікавлених осіб з метою виявлення недоліків ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Відредагувати ЗК, ФК і ПРН під час майбутніх переглядів ОП. Формальне залучення студентів до формування та перегляду ОП. Рекомендуємо ширше залучати студентів до перегляду ОП – через імплементацію результатів спеціальних опитувань обов'язкових освітніх компонент.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОП назагал відповідають Стратегії розвитку УДПУ імені Павла Тичини, Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 091 Біологія, враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці із врахуванням регіонального контексту. До її формування та реалізації залучені представники науково-дослідних інституцій та виробничих підприємств. Певна невідповідність у формулюваннях результатів навчання між Стандартом і ОП не є критичною і може бути усунена під час чергового перегляду.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП Біологія протягом 2018–2020 рр. на основі повної загальної середньої освіти становить 240 кредитів, що відображено також у навчальних планах за денною і заочною формами навчання і відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту»: <https://udpu.edu.ua/navchannia/osvitni-prohramy/31093>. Обсяг практичної підготовки у навчальному плані, запровадженому у 2020 році, становить 24 кредити ЄКТС, що відповідає вимогам стандарту вищої освіти (не менше 10 % має бути відведено на практику). Обсяг загальної та професійної підготовки становить 156 кредитів ЄКТС (при нормативі не менше 120 кредитів ЄКТС). На дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти відведено по 60 кредитів ЄКТС (25,0 %), що відповідає мінімальному показнику, визначеному ст. 62 Закону України «Про вищу освіту». На офіційному веб-сайті УДПУ імені Павла Тичини оприлюднено також навчальні плани за 2018 і 2020 рр. за денною та заочною формами навчання для здобуття першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти на базі ступеня «молодший бакалавр» (ОКР «молодший спеціаліст») за скороченим терміном навчання (тривалість навчання 2 роки 10 місяців) обсягом 180 кредитів ЄКТС кожен. У той же час згадані навчальні плани не було завантажено ЗВО на сторінку Національного агентства. У ході інтерв'ювання гаранта ОП з'ясовано, що дані плани фактично не використовуються, оскільки ЄГ було надано документи, що засвідчують практику перезарахування і ліквідації академічної різниці здобувачами, які вступають за такою програмою, протягом першого семестру навчання. Гарантом надано пояснення, що окремої ОП для здобувачів за скороченим терміном навчання не існує і вони виконують ОП у такому самому обсязі, як і здобувачі, які навчаються 3 роки 10 місяців.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Під час аналізу ОП (яка затверджена 30.04.2020, <https://udpu.edu.ua/documents/educational-programs/31093/2020/Освітньо-професійна програма Біологія 2020.pdf>) встановлено, що вона має чітку структуру. Часовий і сутнісний розподіл освітніх компонентів демонструє логічну взаємопов'язану послідовність. Перевірено забезпечення програмних результатів відповідними обов'язковими освітніми компонентами, які корелюють із загальними та фаховими компетентностями, що відображено через матрицю відповідності. Окремі освітні компоненти відображають регіональний аспект підготовки фахівців («Основи сільського господарства», «Ґрунтознавство»). Формою атестації здобувачів вищої освіти є кваліфікаційна робота, що відповідає вимогам стандарту. У той же час у навчальному плані не передбачено окремих час для написання здобувачами кваліфікаційної роботи – вона виконується протягом 7 тижнів паралельно із теоретичним навчанням. Ефективність написання кваліфікаційної роботи за наявності 26 год/тиждень аудиторного навантаження викликає певні сумніви. Також викликає певні сумніви реалістичність реалізації ПРН у межах окремих дисципліни. Так, дисципліна «Основи сільського господарства» передбачає 19 ПРН, «Фізіологія рослин» – 21ПРН, кожна з трьох навчальних практик, а також виробнича практика – по 22 ПРН, відповідно. Є певні зауваження і до змісту робочої програми з ОК «Біофізика»: зміст програми не зовсім відповідає назві курсу і потребує суттєвого доповнення.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Експертна група, здійснивши аналіз ОП, встановила, що її теоретичний і практичний зміст відповідає предметній області відповідно до Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 091 Біологія. Перелік дисциплін дає змогу досягати поставлених цілей: «підготовка фахівців, здатних вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері біології або у процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов і передбачають застосування законів, теорій та методів природничих наук».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ЗВО формування індивідуальної освітньої траєкторії реалізується через право здобувачів вищої освіти на: вибір навчальних дисциплін; самостійний вибір місця проходження практики; вибір тем курсових та кваліфікаційних робіт; індивідуальну академічну мобільність. Можливість вибору дисциплін загальним обсягом не менше 25% від загальної кількості кредитів ЄКТС передбачено Розділом 3 Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про організацію освітнього процесу.pdf>). Положення про порядок вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в УДПУ (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти.pdf>) регламентує порядок формування і вибору цих дисциплін. Аналіз навчальних планів за ОП за 2020 р. показав, що вибіркові дисципліни з циклу гуманітарної підготовки відсутні. Вибіркові дисципліни наявні у блоці професійної підготовки. Здобувачам пропонується обрати одну з двох запропонованих навчальних дисциплін або «Дисципліну з іншої освітньої програми». У багатьох випадках пропонувані на вибір дисципліни є близькими за змістом. Наприклад: Основи медичних знань/Здоров'я людини; Еволюційне вчення/Теорія філогенезу; Паразитологія/Зоопаразитологія; Фітопатологія/Хвороби рослин (поряд із «Дисципліною з іншої освітньої програми»). Така практика, на думку, ЄГ, неповною мірою надає право здобувачам

вільного вибору навчальних дисциплін. У ході інтерв'ювання з'ясовано, що випадків вибору дисципліни з іншої освітньої програми не було. Реалізація такого підходу на практиці в УДПУ не організована, про свідчить аналіз нормативних документів та інтерв'ювання. Виявлено, що в усіх випадках здобувачі однієї групи в результаті обговорення самостійно обирали одну дисципліну. Вибір дисциплін здобувачами закріплюється шляхом написання відповідної заяви у паперовому вигляді. Встановлено, що вибір дисциплін здійснюється з 1 до 8 семестру включно. У 1 семестрі здобувачі мають обрати 2 навчальні дисципліни, це відбувається протягом перших двох тижнів навчання. Враховуючи відсутність у здобувачів відповідного досвіду навчання, ефективність такого вибору є дискусійною. Загальний перелік вільного вибору навчених дисциплін здобувачами вищої освіти природничо-географічного факультету (як і інших факультетів) оприлюднено на сайті УДПУ: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Дисциплін вільного вибору/Природничо-географічний факультет.pdf>. На сайті кафедри біології та методики її навчання на момент проведення експертизи оприлюднено силабуси вибіркових дисциплін на 2021/2022 н.р. (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/765-2/>). ЕГ було надано копії заповнених індивідуальних планів здобувачів вищої освіти, що свідчить про формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

В ОП за 2020 рік серед 37 освітніх компонентів 19 належать до компонентів практичної підготовки загальним обсягом 103 кредити ЄКТС. У тому числі, 15 ОК обсягом 79 кредитів ЄКТС – це компоненти науково-предметної підготовки та 4 ОК обсягом 24 кредити ЄКТС – компоненти практичної підготовки. ОП та навчальний план за 2020 рік передбачають наступні види практик: 1) Навчальна практика з анатомії та морфології живих організмів (2 семестр, 3 кредити ЄКТС); 2) Навчальна практика з систематики живих організмів (4 семестр, 3 кредити ЄКТС); 3) Навчальна практика з фізіології та біотехнології живих організмів (6 семестр, 6 кредити ЄКТС); 4) Виробнича практика (7, 8 семестри, 12 кредитів ЄКТС). Навчальна практика проходить на базі агробіостанції УДПУ, Національного дендрологічного парку «Софіївка» та в польових умовах; камеральна обробка – в лабораторіях УДПУ. Виробнича практика проходить в установах та на підприємствах м. Умань на основі укладених договорів – на базі Національного дендрологічного парку «Софіївка», Уманського тепличного комбінату тощо, що підтвердили також роботодавці під час інтерв'ювання. Проходження практики завершується захистом звітів. Здобувачі вищої освіти під час інтерв'ювання підтвердили свою зацікавленість у проходженні практик та ефективність їх проведення. Кафедра біології та методики її навчання демонструє зацікавленість щодо покращення рівня практичної підготовки, про що свідчить опитування, яке організує кафедра серед здобувачів (<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfZMwzV8YSJWY8iKKu6lNBYIE3c5LHDmV5pIP-hAoBXV3Ucwg/viewform>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

За результатами аналізу ОП та інтерв'ювання викладачів, студентів та роботодавців, встановлено, що ОП передбачає можливість для набуття різноманітних соціальних навичок, як у формальній освіті, так і в позааудиторний час. У формальній освіті це досягається за рахунок використання методів командної роботи. У позааудиторний час розвиток soft skills відбувається через участь студентів у різноманітних заходах, конкурсах, що організуються в ЗВО. Опитування роботодавців та здобувачів вищої освіти засвідчили їхню позитивну оцінку зусиль ЗВО щодо формування та розвитку у них належного рівня соціальних навичок, які є необхідними при подальшому здійсненні професійної діяльності. Експертна комісія підтверджує, що ОП розроблено таким чином, що поряд із винятково професійними компетенціями здобувачі набувають неспеціалізованих соціальних навичок, які відповідають за успішну участь у професійній діяльності та суспільному житті.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт для першого рівня вищої освіти спеціальності 091 Біологія відсутній. У той же час, відповідно до навчального плану та ОП, затверджених у 2020 р., випускникам заплановано присвоєння професійної кваліфікації «Біолог». У відомостях про самооцінювання це мотивовано тим, що для вибору переліку компетентностей, результатів навчання, що визначають присвоєнню після завершення навчання на ОП професійну кваліфікацію, керувалися Національною рамкою кваліфікацій (затверджена Постанови КМУ №1341 від 23.11.2011 р. (зі змінами, внесеними Постановою КМУ №509 від 12.06.2019 р. та Постановою КМУ №519 від 25.06.2020). На прохання ЕГ надати додаткові документи, що регламентується процедура у ЗВО присвоювати професійну кваліфікацію, гарант ОП під час інтерв'ювання повідомив, що присвоєння професійної кваліфікації в навчальному плані та ОП є технічною помилкою, яку буде усунуто в оновлених варіантах відповідних документів, які вже готуються до затвердження.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС і відповідає затвердженому стандарту. Фактичне щотижневе навантаження студентів складає 24–30 години/тиждень, що відповідає навчанню за ОС «бакалавр». ОП та НП збалансовані за видами та формами навчання, а також за часом, відведеним на аудиторну та самостійну роботу. У навчальному плані за 2020 рік обсяг навантаження, що виділяється на аудиторні години, становить 3242 (45,03% від загального обсягу). Відповідно, обсяг навантаження, що відведено на самостійну роботу, становить 3958 годин (54,97% від загального обсягу). Співвідношення між аудиторними годинами та самостійною роботою за різними навчальними дисциплінами є рівномірним. У цілому, обсяг ОП дозволяє досягти цілей програми та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Навчання за дуальною освітою на ОП Біологія на даний момент не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильними сторонами ОП є: зміст освітньої програми має чітку структуру; включає освітні компоненти, які в сукупності дозволяють досягти необхідного переліку програмних результатів; окремі освітні компоненти відображають регіональний аспект ОП; важлива увага приділяється практичній підготовці; наявна процедура вибіркової відображає студентоцентрований підхід в організації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Присвоєння професійної кваліфікації можливо після розробки в ЗВО відповідного нормативного документу та виконання розроблених вимог. В іншому випадку професійну кваліфікацію не може бути вказана в ОП, навчальному плані та присвоєна в дипломі про вищу освіту, тому потрібно внести зміни до ОП щодо кваліфікації. Рекомендується зменшити кількість програмних результатів навчання, що планується досягнути за окремими освітніми компонентами. Рекомендується уникнути практики вибору здобувачами вищої освіти дисциплін першого семестру та унормувати мінімальну кількість здобувачів для вивчення одної вибіркової дисципліни. Необхідно розширити перелік дисциплін вільного вибору здобувачів вищої освіти; передбачити можливість вибору дисциплін з циклу гуманітарної підготовки; уникати включення до одного блоку ОП вибірових освітніх компонентів, близьких за змістом. Рекомендується удосконалити можливість реалізації права вибору здобувачами дисциплін з іншої ОП.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст освітньої програми має чітку структуру; включає освітні компоненти, які в сукупності дозволяють досягти необхідного переліку програмних результатів. У той же час, освітньо-професійна програма та навчальний план потребують внесення змін для усунення висловлених зауважень щодо присвоєння професійної кваліфікації. Такі недоліки ЗВО планує усунути найближчим часом під час затвердження нової редакції ОП. ЗВО перебуває у процесі формування реалістичної індивідуальної освітньої траєкторії, про що свідчить аналіз нормативних документів, веб-сайтів УДПУ і випускової кафедри, а також інтерв'ювання фокус-груп. Виявлені недоліки в організації вибору дисциплін здобувачами вищої освіти (вибір дисциплін у 1 семестрі, необхідність розширення переліку вибірових дисциплін, уникнення дублювання їхнього змісту) потребують деякого удосконалення і не є критичними.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Аналіз матеріалів приймальної комісії, розміщених на офіційному сайті, показав, що Правила прийому до УДПУ імені Павла Тичини щороку розробляються у встановленому порядку на підставі Умов прийому та оприлюднюються на сайті закладу. Так, на сайті УДПУ імені Павла Тичини оприлюднено правила прийому за період 2016–2021 рр.: <https://udpu.edu.ua/vstup/pravyula-pryiomu>. Правилами прийому встановлено, що вступники приймаються на навчання на перший курс. Особи, які здобули ОКР молодшого спеціаліста, можуть прийматись на другий (третій) курс або на перший курс (зі скороченим строком навчання). У правилах прийому за 2021 р. (п. 2.2) сказано, що особам, які здобули ОКР молодшого спеціаліста, університет може перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначено стандартом вищої освіти. Такі особи можуть прийматись на другий (старші) курс(и) або на перший курс (зі скороченим строком навчання). Розділом VIII Правил прийому визначено спеціальні умови участі у конкурсному відборі. Для здобуття вищої освіти на основі ПЗСО такими є: зарахування за співбесідою, участь у конкурсному відборі за іспитами та/або квотою-1, квотою-2. Для вступу на основі ОКР «молодший спеціаліст» є участь у конкурсному відборі за іспитами у ЗВО. Додатком 2 до Правил прийому у 2020 році визначено, що вступ за спеціальністю 091 Біологія на основі ОКР «молодший спеціаліст» здійснюється з інших спеціальностей (без обмежень); вступники повинні мати сертифікат з української мови та літератури і скласти фаховий іспит з біології. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правилах прийому до УДПУ імені Павла Тичини та додатках до них протягом 2017–2020 рр. міститься інформація про умови вступу за ОП 091 Біологія за освітнім ступенем бакалавра. Зокрема, для вступників на основі повної загальної середньої освіти визначено предмети ЗНО та їхні вагові коефіцієнти, а також ваговий коефіцієнт атестату про повну загальну середню освіту. У 2020 році для бюджетних пропозицій найбільший ваговий коефіцієнт (0,4) встановлено для предмету Біологія, для предмету Українська мова і література ваговий коефіцієнт становить 0,3, для третього предмету (Математика, Хімія або Іноземна мова) – 0,2. Ваговий коефіцієнт атестату про ПЗСО становить 0,1. Для небюджетних конкурсних пропозицій перелік предметів та вагових коефіцієнтів був наступним: Українська мова і література – 0,3, Біологія – 0,4, Географія або Історія України – 0,2. На думку ЄГ, розподіл вагових коефіцієнтів відповідає нормам Стандарту вищої освіти для цієї спеціальності. На офіційному сайті УДПУ оприлюднено програми вступних випробувань для вступників, які здобули ОКР молодшого спеціаліста. На момент проведення експертизи це програми для вступників 2021 року (<https://udpu.edu.ua/vstup/prohramy-vstupnykh-vyprobuvan>). За запитом ЄГ було надано програму вступного випробування з біології на основі ОКР «молодший спеціаліст» (затверджено 2.03.2020). Її аналіз показав, що вона включає такі змістовні модулі, як: Різноманітність живих організмів, Біологія людини та Загальна біологія. На думку ЄГ, рівень початкових (вхідних) компетентностей у програмі фахового вступного випробування відповідає вимогам ОП Біологія. Відповідно до Правил прийому до УДПУ імені Павла Тичини, спеціальність 091 Біологія належить до переліку спеціальностей, які потребують особливої підтримки.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, в УДПУ імені Павла Тичини визначено у наступних нормативних документах: Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці (затверджено 20.10.2014, <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці.pdf>); Положення про порядок відрахування, поновлення, переведення здобувачів вищої освіти УДПУ імені Павла Тичини та надання їм академічних відпусток, права на повторне вивчення (затверджено 23.03.2016) – п. 4.20–4.22 <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення здобувачів вищої освіти.pdf>). Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, включає написання здобувачем заяви; перезарахування ОК деканом факультету здійснюється умови однакової назви, обсягу навчальної дисципліни та форм підсумкового контролю. У випадку наявності розбіжностей, рішення приймається комісією, яка формується з двох осіб – завідувача кафедри та викладача. За мотивованим висновком комісії декан робить висновок про можливість (неможливість) перезарахування дисципліни. ЄГ було надано матеріали, що підтверджують факт перезарахування ОК здобувачам, які вступили на ОП на основі ОКР «молодший спеціаліст»: було перезараховано по 34 кредити ЄКТС студентам Гангуряну А.В., Круглик В.В., Кучеренко Т.В., Пономаренко С.В. Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО під час академічної мобільності, визначено в Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачами вищої освіти УДПУ імені Павла Тичини (затверджено 21.06.2016) – розділи 2–5 <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти.pdf>). За ОП Біологія випадків академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, визначено в Тимчасовому порядку визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті в УДПУ імені Павла Тичини (затверджено 25.02.2020). Правила визнання є чіткими та зрозумілими, оприлюднені на офіційному веб-сайті: <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Тимчасовий порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті.pdf>. Відповідно до згаданого порядку, визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, дозволяється для дисциплін, які будуть викладатись у наступному семестрі та поширюється лише на нормативні дисципліни ОП. Процедура визнання таких результатів включає написання здобувачем відповідної заяви, після чого формується предметна комісія, яка створюється розпорядженням декана факультету. Предметна комісія проводить підсумковий контроль у вигляді екзамену, за результатами якого формується висновок про зарахування чи незарахування відповідної дисципліни. За даними, що наведені у звіті самоаналізу, а також опитування гаранта ОП і здобувачів вищої освіти, випадків звернення здобувачів за ОП щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на ОП зрозумілі та чіткі, доступні для розуміння вступників. Усі нормативні документи, що стосуються доступу до ОП та визнання результатів навчання, оприлюднено на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Здобувачі вищої освіти за ОП не брали участь у програмах внутрішньої або міжнародної академічної мобільності, хоча поінформовані про таку можливість. Здобувачі не користувалися правом визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

У ЗВО розроблено комплекс нормативних документів, що визначають доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Правила прийому на навчання за освітньою програмою, визнання результатів навчання, отриманих за її межами, відповідають визначеному критерію. У той же час, здобувачі вищої освіти на ОП не користувалися правом визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті; відсутні випадки академічної мобільності.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання є стандартними і дають змогу досягнути програмних результатів навчання і назагал відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Зокрема, у різних освітніх компонентах ОП використовуються пояснення, розповіді, бесіди, лекції (традиційна та проблемна), робота із підручником та додатковою літературою, ілюстрування, демонстрування, екскурсія. Поряд з цим використовуються і такі методи навчання, як самостійне спостереження, лабораторні, практичні і дослідні роботи, навчальна дискусія, розв'язування ситуативних задач, розрахунково-контролюючий метод, тестування, робота у групах, пошуковий

метод, мозковий штурм, метод проектів, моделювання тощо. Крім того, у навчальному плані передбачено 25 % (за кредитами) вибіркового дисциплін. Здобувачі вищої освіти обирають теми курсових і дипломних робіт та наукових керівників, що сприяє реалізації принципу вільного вибору. Студентоцентричний підхід у ЗВО реалізується через низку офіційних документів (Статут УДПУ імені Павла Тичини (нова редакція), Стратегію розвитку УДПУ імені Павла Тичини на 2021–2025 рр., Положення про порядок вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини). Про рівень задоволеності методами викладання та навчання та особистими якостями викладачів свідчать позитивні відгуки від студентів у фокус-групах. Форми навчання у межах ОП назагал відповідають вимогам Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 091 Біологія.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сторінці кафедри біології та методики її навчання наявні силабуси навчальних дисциплін (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/914-2/>), де вказана структура дисципліни, форма звітності, загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання ОП, на формування яких вона скерована, критерії оцінювання, питання до екзамену та список рекомендованої літератури. Змістовний перелік тем навчального матеріалу повніше викладений у робочій програмі навчальних дисциплін, які теж є у вільному доступі на сайті кафедри (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/915-2/>). Крім того, ця інформація дублюється в електронному курсі, створеному із використанням інформаційно-освітнього середовища Moodle (наприклад, із ОК Мікробіологія промислова <https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=6673>, ОК Генетика з основами селекції <https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=6662>, ОК Фізіологія людини і тварин <https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=6661>, ОК Анатомія людини <https://moodle.dls.udpu.edu.ua/course/view.php?id=6658> тощо. Студенти із фокус-груп не висловлювали незадоволення стосовно рівня їхньої поінформованості щодо змісту, програмних результатів навчання та критеріїв оцінювання окремих ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Значна частка аудиторних занять у навчальному плані відводиться для проведення лабораторних занять. У першу чергу це стосується дисциплін циклу фундаментальної підготовки та циклу професійної підготовки. Опанування експериментальними методами чи методами спостереження під час лабораторних занять або навчальних практик дає добре підґрунтя для залучення студентів до наукової роботи. Виконують наукові дослідження студенти під час підготовки та написання курсових робіт (у 4, 5 і 7 семестрах, 3 кредити), а також під час виконання кваліфікаційної роботи бакалавра (6 кредитів). Вони самостійно обирають тему курсової чи дипломної роботи або можуть запропонувати свою тему викладачеві для погодження. Можуть брати участь у наукових конференціях, вони знають, що такі конференції проводяться (перелік конференцій розміщений на сайті університету <https://nauka.udpu.edu.ua/naukovi-zahody-universytetu/konferentsiji/>), але серед присутніх у фокус-групах ніхто своїм правом не скористався ще. Окремо студенти можуть виконувати наукові дослідження у наукових інституціях НАН України чи НААН України, які є партнерами університету. Але складається враження, що студенти ОП ще не готові до цього.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У відомостях про самооцінювання вказується, що згідно з Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини «робочі програми навчальних дисциплін мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, побажань та зауважень здобувачів освіти та інших стейкхолдерів». Під час такого оновлення враховуються сучасні наукові досягнення. Зокрема, у програму ОК «Мікробіологія з основами вірусології та імунології» внесені відомості про причини пандемії та механізми захворювання Covid-19. Але таких прикладів є небагато, тому варто запровадити оновлення робочих програм із інших предметів, із врахуванням сучасних наукових досягнень.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Міжнародна діяльність ЗВО здійснюється відповідно до Концепції інтернаціоналізації УДПУ імені Павла Тичини на 2020–2025 рр. Складовими частинами інтернаціоналізації університету є інтернаціоналізація навчання та виховання, яка безпосередньо орієнтована на студентів як ключових учасників виховного процесу. Передбачено

збільшення питомої частки часу для вивчення іноземних мов, викладання окремих предметів іноземною мовою, програми подвійного дипломування, академічна мобільність, політика перезарахування кредитів, здобутих під час академічної мобільності. Однак присутні на інтерв'ю студенти не брали участь у міжнародних обмінах. Студенти знають про можливості академічної мобільності за кордоном, але нею не користувалися. Інтернаціоналізація викладання орієнтована на підвищення професійного рівня професорсько-викладацького складу тощо. У відомостях про самооцінювання наводиться інформація, що викладачі кафедри біології та методики її навчання Якимчук Р.А. та Сорокіна С.І. проходили двомісячне стажування у Вищій школі соціального та економічного розвитку в Пшеворську (Польща) у 2019 р.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Рівень поінформованості здобувачів вищої освіти про зміст та критерії оцінювання в межах окремих освітніх компонентів завдяки розміщенню робочих програм і силабусів на веб-сторінці кафедри та у межах електронних курсів із використанням середовища Moodle.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Необхідно інтенсифікувати наукову роботу студентів та запровадити оновлення робочих програм навчальних дисциплін, які ще не оновлювалися, із врахуванням сучасних наукових досягнень у різних галузях біології. Рекомендуємо також посилити процес інтернаціоналізації діяльності ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Аналіз підкритеріїв показав, що університет юридично закріпив впровадження в освітній процес принципів академічної свободи, студентоцентрованого підходу, навчання через наукові дослідження, усесторонньої поінформованості, інтернаціоналізації навчання, прав на академічну мобільність. Але не завжди цими принципами та правами користуються здобувачі вищої освіти на ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

За ОП передбачено наступні види контролю: заходи самоконтролю, поточний контроль, модульний контроль, підсумковий семестровий контроль, які дозволяють досягти програмних результатів навчання. Інформація щодо форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання міститься у робочих програмах навчальних дисциплін, силабусах, які публікуються у відкритому доступі на веб-сайті кафедри (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/125-2>). Вимоги до курсової роботи регламентуються Положенням про курсові роботи в УДПУ імені Павла Тичини (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи%20з%20організації%20освітнього%20процесу/Навчально-методична%20документація/Положення%20про%20курсів%20роботи.pdf>), в якому не передбачено обов'язкової її перевірки на плагіат. Тим не менше, курсові роботи, в яких виявлений плагіат і що мають понад 40 % неоригінального тексту, до захисту не допускаються і повертаються на доопрацювання. На нашу думку, така цифра є дещо завищеною. За результатами опитування фокус-групи здобувачів вищої освіти встановлено, що студенти на початку вивчення навчальних дисциплін та під час кураторської години ознайомлюються з їх робочими програмами, які містять розділ про форми контролю та оцінювання, та мають вільний доступ до робочих програм на веб-сайті кафедри, а також в інформаційно-освітньому середовищі Moodle.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Здобувачі вищої освіти за ОП випускаються вперше. Атестація буде відбуватися у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, що відповідає Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти за спеціальністю 091 Біологія. Вимоги до випускних кваліфікаційних робіт сформульовані у Вимогах до написання та оформлення випускних кваліфікаційних робіт та оприлюднені на сайті природничо-географічного факультету (<https://pgf.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Методика-написання-кваліфікаційних-робіт-2019-рік-на-сайт.pdf>). Кваліфікаційні роботи підлягають перевірці на плагіат відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в УДПУ імені Павла Тичини (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи%20з%20організації%20освітнього%20процесу/Забезпечення%20якості%20освіти/Положення%20про%20запобігання%20та%20виявлення%20академічного%20плагіату.pdf>). У цьому положенні теж зазначено, що максимальний збіг з однією роботою не має перевищувати межу 40 %, а у випадку типових робіт межа максимального збігу з однією роботою не має перевищувати 50 %. Ці величини ми вважаємо неоправдано завищеними.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Випадків оскарження результатів контрольних заходів за ОП та конфлікту інтересів не виявлено. Здобувачі вищої освіти чітко проінформовані щодо процедур проведення контрольних заходів та оскарження їх результатів. Процедура проведення контрольних заходів регламентується документами з організації освітнього процесу, що знаходяться у вільному доступі, розміщені на сайті університету (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>). Згідно із Положенням про політику та врегулювання конфліктних ситуацій (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Положення%20про%20політику%20та%20процедури%20врегулювання%20конфліктних%20ситуацій%20.pdf>) скарга про наявність конфлікту інтересів подається до комісії у письмовій формі і повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу. Скарга може бути подана протягом 30 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення. Комісія вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла у зв'язку з конфліктною ситуацією. Повторне складання екзаменів допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз - науково-педагогічному працівнику, другий - комісії, яку створює декан факультету. Якщо здобувач вищої освіти вважає, що на екзамені науково-педагогічний працівник оцінив відповідь необ'єктивно, то у день оголошення оцінки він може подати апеляцію на ім'я керівника структурного підрозділу, за розпорядженням якої створюють комісію у складі: екзаменатора, іншого науково-педагогічного працівника відповідного профілю, завідувача кафедри та заступника керівника з навчальної роботи. Підсумкова оцінка, виставлена комісією, є остаточною і апеляції та перескладання не підлягає. Склад екзаменаційної комісії для проведення атестації формується відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в УДПУ імені Павла Тичини. Під час зустрічі із фокус-групами було з'ясовано, що кожен викладач за місяць до підсумкового семестрового контролю оприлюднює на платформі Moodle перелік екзаменаційних питань, затверджений на засіданні кафедри; екзамен проводиться в усній формі. Як практичний механізм забезпечення об'єктивності екзаменатора, студенти запропонували умову присутності старости академічної групи на екзамені до кінця його завершення із заслуховуванням результатів усіх здобувачів. Також на факультеті функціонує скринька довіри, куди студенти можуть анонімно звернутися із скаргою щодо виникнення конфлікту інтересів. В умовах дистанційного навчання проведення занять відбувається за допомогою використання такого програмного забезпечення як Zoom, Google Meet, Viber та Moodle. Під час бесіди із студентами встановлено, що вони цілком задоволені організацією дистанційного навчання, зазначивши при цьому лише недостатність практичних дослідів та польових практик.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності регулює Положення про організацію освітнього процесу в УДПУ імені Павла Тичини та Кодекс академічної доброчесності УДПУ імені Павла Тичини, які розміщені у вільному доступі на сайті університету (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty>). Як технологічний інструмент протидії порушенням академічної доброчесності, у ЗВО впроваджено перевірку кваліфікаційних робіт за допомогою системи «Anti-Plagiarism», що регламентується Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в УДПУ імені Павла Тичини (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи%20з%20організації%20освітнього%20процесу/Забезпечення%20якості%20освіти/Положення%20про%20запобігання%20та%20виявлення%20академічного%20плагіату.pdf>). Під час проведення експертизи, опитування здобувачів вищої освіти показало, що студенти ознайомлені з основними моментами вище зазначених документів і володіють інформацією щодо наслідки порушення академічної

добросесності. Інформацію про академічну добросесність доводять до студентів на лекційних та семінарських заняттях під час вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень в біології», обговорюються на кураторських годинах та під час роботи студентського парламенту зі студентами. Зокрема, в рамках популяризації академічної добросесності, здобувачі вищої освіти, що входять до складу студентського самоврядування, долучаються до фестивалю соціальних відеороликів «Академічна добросесність: цінність та принципи» (<https://old.udpu.edu.ua/index.php?readmore=3523>). Студенти ЗВО брали участь у проєкті Student Action від Британської Ради, в рамках якої виграли грант на впровадження проєкту «Академічна добросесність як складова якості освітнього процесу в умовах ЗВО» ([https://udpu.edu.ua/news/vidkrittaya-grantovogo-proektu-akademichna-dobrochesnist-yak-skladova-yakosti-osvitn-ogo-protsesu-v-umovakh-zvo](https://udpu.edu.ua/news/vidkrittaya-grantovogo-proektu-akademichna-dobrochesnist-yak-skladova-yakosti-osvitnogo-protsesu-v-umovakh-zvo)). Назгаль університет популяризує академічну добросесність у студентів та викладачів та використовує технологічні рішення для протидії порушенням академічної добросесності. Група забезпечення ОП готова застосовувати чинні положення та вимоги академічної добросесності, які, однак, потребують деякого удосконалення.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Встановлені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів. Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими та зрозумілими для студентів, оприлюднюються заздалегідь. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, що визначені освітньою програмою. Активна участь студентів у популяризації академічної добросесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Нечітко прописані у Положенні умови перевірки курсових робіт на плагіат; завищений допустимий рівень співпадінь та текстових запозичень у курсових та кваліфікаційних роботах.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів дають змогу встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, що визначені ОП, проте нечітко сформований механізм перевірки курсових робіт на плагіат завищений допустимий рівень співпадіння та текстових запозичень у курсових та кваліфікаційних роботах. Виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Академічна або професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації освітньої програми, забезпечується їх досягненнями, що визначені в таблиці 2 відомостей про самооцінювання. Усі викладачі, що працюють на ОП, за невеликим винятком, відповідають за своєю академічною та професійною кваліфікацією тим дисциплінам, що викладають. В експертів виникли лише зауваження щодо викладачів, які забезпечують такі освітні компоненти, як Цитологія, гістологія з основами ембріології (Грабовської Світлани Леонідівни) та Мікробіологія з основами вірусології та імунології (Соболенко Любов Юліанівна), академічна кваліфікація і, зокрема, наукова діяльність яких не співпадає із предметом цих ОК. Додатковим джерелом інформації слугували дані, отримані під час зустрічей з керівництвом Університету, інформація з веб-сторінки Університету та відкритих джерел. В УДПУ імені Павла Тичини з 2016 р. функціонує науково-методичний центр професійного розвитку викладачів (директор – професор Олександр Коберник, <https://udpu.edu.ua/news/neperervnyu-profesiynu-rozvytok-vykladachiv-universytetu>), у межах якого викладачі ОП підвищують кваліфікацію, підтвердженням чого слугують сертифікати, які надані експертній групі. Професійна кваліфікація НПП забезпечується проходженням стажувань, деякі НПП задіяні на ОП, проходили стажування за кордоном або в іноземних установах, документальним підтвердженням чого є сертифікати про проходження стажування такими, зокрема, викладачами: Горбатюк Н.М., Душечкіною Н.Ю., Миколайко І.І., Сорокіною С.І., Якимчуком Р.А. Викладачі постійно підвищують свій професійний розвиток, що

направлений на забезпечення проведення навчання, про що свідчать публікації у фахових виданнях та виданнях, які включені до наукометричних баз даних.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Зарахування науково-педагогічних працівників Університету проводиться за конкурсом. Під час конкурсного добору викладачів відбувається оцінювання їх роботи з метою визначення рівня професійної компетентності і забезпечення ефективності освітнього процесу згідно з Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників (нова редакція) (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Положення%20про%20порядок%20проведення%20конкурсного%20відбору.pdf>). Оголошення про проведення конкурсу публікується на офіційному веб-сайті Університету (<https://udpu.edu.ua/cadre/dokumenty#oholoshennia-konkursiv-na-zamishchennia-vakantnykh-posad>). Особа, яка бажає взяти участь у конкурсному відборі на заміщення вакантної посади науково-педагогічних працівників, направляє відповідні документи, вказані у Положенні, поштою або подає особисто до відділу кадрів університету. Конкурсна комісія розглядає матеріали, які надійшли від претендентів, та приймає рішення про їхню відповідність вимогам законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та умовам конкурсу. На підставі рішення конкурсної комісії видається наказ ректора університету про допуск до участі в конкурсі. Для оцінки рівня професійної кваліфікації претендента кафедра може запропонувати йому прочитати відкриті лекції, провести практичне, лабораторне або семінарське заняття. За результатами розгляду документів, проведення пробних занять по кожній кандидатурі, яка бере участь у конкурсі, кафедра приймає рішення таємним голосуванням. З науково-педагогічним, науковим працівником укладається контракт. Усі викладачі, які забезпечують реалізацію ОП, пройшли конкурсний відбір відповідно до цього Порядку, підтвердили свою академічну та професійну кваліфікацію, з ними було укладено трудові договори (контракти). Усі положення розміщені на веб-сайті ЗВО та доступ до них реалізований належним чином.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

До організації та реалізації освітнього процесу за ОП залучаються роботодавці під час проходження здобувачами вищої освіти навчальної та виробничої практики. Для успішної реалізації завдань практики та узгодженої взаємодії з роботодавцями Університет завчасно укладає угоди про проведення практики на базі виробничих на наукових установах різних форм власності. (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/287-2/>). Роботодавці залучаються до участі у розширених засіданнях кафедри біології та методики її навчання (протокол від 08.06.2018 р. №11, протокол від 28.08.2019 р. №1, протокол від 26.12.2019 р. №6, протокол від 31.08.2021 р. №1), під час яких обговорювались питання щодо завдань та особливостей проходження навчальної і виробничої практики та удосконалення ОП. Для прикладу, директор Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України Косенко І.С. запропонував збільшення кількості навчальних годин на вивчення дисципліни «Біотехнологія». Роботодавці, аналізуючи ОП, рецензували та залишили відгуки, які розміщені у вільному доступі на сайті кафедри (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/920-2/>). Також роботодавці мають змогу висловити свої побажання і пропозиції, які будуть використані для вдосконалення освітніх послуг, що надає УДПУ імені Павла Тичини в межах онлайн-опитування, яке розміщене на веб-сайті кафедри (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSceXiZw_8XS5DufOXjyOSSpVl5Nrh8iDWS5zxQXvy5PYqek4w/viewform). Під час зустрічі із фокус-групою роботодавців, було встановлено, що стейкхолдери цієї категорії дійсно беруть участь в організації та реалізації освітнього процесу за ОП, при цьому було висловлено рекомендації, зокрема провідним науковим співробітником відділу дендрології Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАН України Гореловим О.М. щодо активізації роботи із студентами – організації круглих столів та семінарів. Гоменюк Р.О., начальник планово-економічного відділу Уманського тепличного комбінату, виявив намір залучати студентів ОП для візитів закордон під час проходження практики задля надбання здобувачами вищої освіти нового досвіду, сучасних методик та роботи із новітнім обладнанням аналогічних зарубіжних установ.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До викладання та організації освітнього процесу на ОП запрошуються професіонали-практики та роботодавці для проведення аудиторних занять на професійну тематику. До прикладу, завідувач лабораторії мікроклонального розмноження відділу генетики, селекції та репродуктивної біології рослин Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України Небиков М.В. в рамках ОК Біотехнологія був залучений під час проведення лекції на тему «Особливості мікроклонального розмноження деревних рослин», також у форматі дистанційного навчання виступав лектором лекції на тему «Методи біотехнології у декоративному розсадництві» (<https://pgf.udpu.edu.ua/archives/22472>). До активного проведення лекцій за іншими ОК ОП залучені також інші фахівці: ОК Фізіології рослин – лекцію на тему «Хімічні речовини, що входять до складу рослинної клітини» прочитав Жилия І. Д., доцент кафедри біології Уманського національного університету садівництва; ОК Основ сільського господарства – лекцію на тему «Плодівництво. Сучасний стан та перспективи розвитку» прочитав Манзій В.В., інспектор сертифікаційної компанії «Органік стандарт» та інші.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів університету забезпечується через широке коло заходів. Викладачі мають можливість проходження курсів підвищення кваліфікації як в університеті, так і в інших закладах вищої освіти, наукових, освітньо-наукових установах України та за її межами. Так, викладачі кафедри Якимчук Р.А. та Сорокіна С.І. проходили стажування у Вищій школі соціального та економічного розвитку в Пшеворську (Польща) з 1 лютого по 1 травня 2019 року. Також в рамках саме закордонного стажування професор кафедри Якимчук Р.А. проходив стажування в Інституті екології лісів Словацької академії наук у 2019 р. Підвищення кваліфікації на базі університету можливе завдяки функціонуванню Науково-методичного центру професійного розвитку викладачів, діяльність якого спрямована на створення системи неперервного підвищення кваліфікації викладачів університету. Викладачі ОП активно користуються можливістю підвищити свій рівень кваліфікації в межах центру. Також, НПП використовують можливість проходження підвищення кваліфікації в інших закладах освіти та освітньо-наукових установах України. До прикладу, викладач ОК Біофізика Ткаченко Ігор Анатолійович проходив підвищення кваліфікації у 2020 р. на базі Центрального педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Для підтвердження підвищення кваліфікації викладачів експертній групі були надані копії відповідних свідоцтв та сертифікатів. Очевидно, що як і в більшості ЗВО України, система професійного розвитку університету перебуває у стані трансформування до сучасних вимог. Ми рекомендуємо посилити стажування викладачів ОП саме у науково-дослідних інституціях України та закордоном.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В університеті створено систему заохочення науково-педагогічних працівників за досягнення в освітньо-науковій діяльності, які регламентуються нормативно-правовою базою: Статутом Університету та Положенням про встановлення надбавок, доплат, премій працівникам УДПУ імені Павла Тичини (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Положення%20про%20встановлення%20надбавок,%20доплат,%20премій%20працівникам%20УДПУ%20ім.%20П.Тичини.pdf>). До матеріальних форм заохочень відноситься преміювання науково-педагогічних працівників, які мають високі показники у навчальній, науковій, виховній роботі та винахідницькій діяльності з отриманням ліцензій і патентів; опублікування статей у виданнях, що цитуються у наукометричних базах Scopus, Web of Science у розмірі до 0,25%; перемога у конкурсі на кращий підручник, монографію. До заохочувальних відзнак Університету належать Подяка Ректора, грамота, Почесна грамота. Університет нагороджує кращих викладачів року, згідно рейтингового оцінювання навчально-методичної, наукової, організаційно-виховної діяльності науково-педагогічних працівників університету. НПП мають можливість отримати державні нагороди, грамоти та подяки центральних і місцевих органів виконавчої влади, адміністрації університету. До прикладу, з нагоди Дня науки в університеті щорічно проводиться урочистий захід вшанування наукових традицій, досягнень вчених університету, під час якого низка викладачів кафедри (Миколайко І.І., Небікова Т.А., Сорокіна С.І., Красноштан І.В., Якимчук Р.А.) були неодноразово нагороджені та премійовані за вагомий особистий внесок у розвиток освіти і науки (<https://udpu.edu.ua/news/vivat-academia-vivant-professores-1>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, загалом забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП. В університеті побудована чітка система підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, а також підготовки наукових кадрів. Передбачені можливості матеріального та нематеріального стимулювання викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Не всі науково-педагогічні працівники підтвердили свою академічну та професійну кваліфікацією тим дисциплінам що викладають. Рекомендуємо поглибити співпрацю із роботодавцями та професіоналами-практиками щодо залучення їх до складу екзаменаційних комісій на захист кваліфікаційних робіт. Розширити практики закордонного стажування викладачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Реалізація освітньої програми за цим критерієм загалом забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Проте не всі викладачі ОП відповідають академічній та професійній кваліфікації тим дисциплінам, що викладають. Рівень співпраці із роботодавцями та професіоналами-практиками має бути більш глибоким.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Членам ЕГ було продемонстровано стан матеріально-технічного забезпечення навчального та наукового процесу. В університеті створено достатню матеріально-технічну базу, яка дозволяє в повному обсязі організувати навчальний та позанавчальний процес здобувачів. Навчальний процес з ОП проводиться в університетських корпусах №1, 2 і 3, що оснащені лабораторним, демонстраційним обладнанням та технічними засобами навчання. Проте певне обладнання є недосить сучасним. Одним із підрозділів Університету є «Агробіостанція», що має навчальні аудиторії та відділи «Генетики», «Фізіології рослин», «Дендрарій», «Систематики рослин», «Основ сільськогосподарського виробництва», «Відділ укорінення та розмноження малопоширених культур», а також науково-дослідний підрозділ «Гербарій», який бере участь у навчальній та науково-дослідній роботі кафедри. На базі природничо-географічного факультету функціонує Музей зоології ім. М.Ф. Ковалюка, де проводяться лабораторні та практичні заняття для студентів в межах окремих ОК. Учасники освітнього процесу мають вільний доступ до наукової бібліотеки університету через сайт (<https://library.udpu.org.ua/>). Її відвідувачі можуть користуватися журналами, що індексуються у наукометричних базах даних. До послуг відвідувачів надано абонемент, інформаційно-бібліографічний відділ, шість читальних залів, з яких три електронних та навчально-методичні кабінети. Центр новітніх освітніх технологій «USPU Ecosystem», що діє в рамках програми ЄС Еразмус +КА2, надає в користування студентів інноваційний клас, в межах якого розміщене мультимедійне обладнання, комп'ютерні гаджети, 3D принтер, фото/відеокамера, багатофункціональний пристрій для друку, SMART Interactive Complex, Trolley-safe with trays for charging and synchronizing tablets «PowerTrolley». На факультеті наявні приміщення для громадських організацій (Студентського парламенту та профбюро), оформлені зони відпочинку, функціонує кафетерій. В усіх приміщеннях університету є вільний доступ до безпроводної Wi-Fi мережі. Навчально-методичне забезпечення є в наявності (підручники викладачів, навчальні посібники, навчально-методичні розробки) на кафедрах, репозитарії, на порталі Moodle. Матеріально-технічна база постійно оновлюється. З останніх придбаних обладнань на кафедрі біології та методикі її навчання це спектрофотометр ULAB 102UV, ULAB, фотометр полум'яний мікропроцесорний CL 378, рН-метр/кондуктометр лабораторний MP 521, ULAB, мікроскоп бінокулярний Leica DM500 LED з камерою Leica ICC50E. Документи про фінансову діяльність розташовані на сайті Університету (<https://udpu.edu.ua/pro-universytet/dokumenty/finansovi-dokumenty>).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час роботи із фокус-групами, усі учасники засвідчили, що заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП. Усі учасники навчального процесу мають безоплатний доступ до мережі Інтернет з будь-якої точки ЗВО та до таких елементів інфраструктури, як спортивна зала, бібліотека, комп'ютерні аудиторії, які необхідні для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На підставі проведених зустрічей із відповідними категоріями учасників фокус-груп та під час відеогляду матеріально-технічної бази ЗВО зроблено висновок, що освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. Періодично проводяться інструктажі з охорони праці, з пожежної безпеки, що фіксуються у «Журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів студентів з безпеки життєдіяльності» та «Журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці». В Університеті функціонує студентська соціально-психологічна служба, яка забезпечує розв'язання соціальних проблем, створення сприятливих умов для їхньої реалізації та самовдосконалення (<https://fspu.udpu.edu.ua/студентське-життя/інноваційні-студентські-підрозділи/студентська-соціально-психологічна/>). На базі Університету працює

Центр психологічного діагностування та тренінгових технологій «Інсайт» (<http://test.vmk.org.ua/>), де проводяться тренінгові заняття з ефективної комунікації, попередження та конструктивного вирішення конфліктів. УДПУ імені Павла Тичини має Студентське містечко, яке розташовано поряд із навчальними корпусами. Умови проживання у гуртожитках відповідають санітарно-гігієнічним нормам (<https://stud.udpu.edu.ua/hurtozhytky>). Одним із підрозділів Університету є спортивний клуб, який здійснює загальне керівництво і контроль за спортивно-масовою та фізкультурно-оздоровчою роботою в Університеті (<https://stud.udpu.edu.ua/sport>). Потреби та інтереси студентів враховуються та реалізуються через діяльність Студентської ради університету (<https://stud.udpu.edu.ua/studrada>), студентської ради факультету (https://pgf.udpu.edu.ua/students_self-government) та студентського порталу (<https://stud.udpu.edu.ua/>), Центру культури і дозвілля «Гаудеамус» (<https://udpu.edu.ua/gaudeamus/team>). Потреби та інтереси здобувачів освіти визначаються та фіксуються шляхом щорічного опитування щодо якості надання освітніх послуг. Також студент може особисто звернутися до Студентського самоврядування чи деканат при виявленні необхідних для нього потреб. Результати анкетування свідчать, що здобувачі вищої освіти у цілому задоволені системою підтримки Університету ([https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Опитування%20стейкхолдерів/Якість%20освітніх%20програм%20та%20освітнього%20процесу%20\(2019-2020%20н.р.\).pdf](https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Опитування%20стейкхолдерів/Якість%20освітніх%20програм%20та%20освітнього%20процесу%20(2019-2020%20н.р.).pdf)).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час онлайн-зустрічі здобувачі вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, засвідчили, що забезпечені освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною та соціальною підтримкою під час: навчання в аудиторіях, консультування з приводу працевлаштування, кураторських годин, а також спілкування електронною поштою та в соціальних мережах (Viber, Telegram), що допомагає безпосередньо та оперативно отримувати інформацію та пропозиції від студентів. Освітня підтримка надана здобувачам вищої освіти ОП через доступ до електронної платформи Moodle, де розміщені навчальні матеріали, а також за потреби кожен студент може звернутися особисто до викладача з проханням надати відповідні матеріали. Для здобувачів вищої освіти в Університеті створено «Студентський портал» (<https://stud.udpu.edu.ua>), де розміщена корисна інформація, що сприяє адаптації студентства. Консультативну підтримку щодо працевлаштування здобувачам надають роботодавці при зустрічі зі студентами, а також під час проходження виробничих практик. На сайті кафедри у вільному доступі розміщена інформація про вакансії для здобувачів освіти (<https://pgf.udpu.edu.ua/vakansii-dlya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti>). Також в УДПУ організовується «Ярмарка вакансій», де студенти мають змогу ознайомитися з вакансіями ринку праці регіону у сфері надання освітніх послуг (<https://udpu.edu.ua/news/yarmarka-vakansiy-vidbulasya-v-udpu>). З метою соціальної підтримки в університеті працює профспілкова організація (<https://profcom.udpu.edu.ua/>), надає консультативну підтримку практичний психолог (<https://stud.udpu.edu.ua/praktychnyy-psykholoh>). Дистанційне спілкування здобувачів вищої освіти з викладачами, отримання навчальної інформації, консультацій здійснюється через платформи для проведення відеоконференцій Zoom, Google meet, веб-сервіс Skype, інформаційно-освітнє середовище Moodle, а також через сервіси електронної пошти, мобільний зв'язок, месенджери Viber та Telegram. Після опрацювання відповідних документів (<https://udpu.edu.ua/yakist-osvity/opytuvannia-steikholderiv>) та зустрічі зі здобувачами група експертів переконала, що учасники освітнього процесу повністю задоволені підтримкою ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В УДПУ імені Павла Тичини створені достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. Наказом ректора Університету (№ 11410/д від 16.12.2019 р.) затверджено Положення про команду психолого-педагогічного супроводу студента з особливими потребами (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Положення%20про%20команду%20соціально-психологічного%20супроводу%20студента%20з%20особливими%20освітніми%20потребами.pdf>), яке визначає основні принципи, завдання, функції, порядок організації діяльності команди психолого-педагогічного супроводу студентів з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в університеті. В УДПУ імені Павла Тичини розробленням, впровадженням і постійним удосконаленням системи супроводу студентів з особливими освітніми потребами займається Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів», який спільно із студентами уже вшосте проводить фестиваль творчості «Рівні між собою ми. Будемо разом Я і Ти». Захід є регіональним, у якому беруть участь студенти, діти з інвалідністю та демонструють свої творчі досягнення (<https://udpu.edu.ua/news/vidbuvsya-vi-festyval-tvorchosti-rivni-mizh-soboju-my-budemo-razom-ya-i-ty>). У 2019 р. університет став переможцем проєкту Healthy Challenge, оголошений Фондом народонаселення ООН, та отримав грант для придбання інвентарю для підтримки здорового способу життя студентів, в тому числі і з інвалідністю. Колективним договором між адміністрацією та профспілковим комітетом Первинної профспілкової організації УДПУ гарантовано захист прав та інтересів усіх студентів, особливо вразливих категорій. Колективним договором передбачено надання матеріальної допомоги студентам, які її потребують, зокрема, з малозабезпечених сімей, студентам, які мають дітей, при народженні дитини, у разі хвороби, смерті близьких родичів тощо. Під час огляду матеріально-технічної бази учасники підтвердили наявність в університеті умов для рівного і вільного доступу здобувачів з особливими потребами: для осіб з вадами зору наявні спеціальні таблички всіх підрозділів закладу із шрифтом Брайля, з порушеннями рухового апарату – функціонує переносний пандус. З метою реалізації права на навчання осіб з особливими освітніми потребами, розробляються індивідуальні графіки навчання, які розміщуються в інформаційно-освітньому середовищі Moodle, що дає змогу таким особам навчатися дистанційно і

що є однією з форм академічної свободи. Здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами на ОП не навчаються.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Для врегулювання конфліктних ситуацій Університет керується загальнонаціональними нормативними актами та внутрішніми документами ЗВО, висвітленими на сайті університету: Статутом університету, в якому визначено законне право усіх учасників освітнього процесу на захист честі та гідності та на захист від будь-яких форм експлуатації, фізичного та психічного насильств, Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією) в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини, Етичним кодексом науково-педагогічних та педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Антикорупційною програмою УДПУ ім. П. Тичини, Положенням про комісію з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми УДПУ ім. П. Тичини. В рамках Студентської соціально-психологічної служби функціонує електронна скринька довіри (<https://fspu.udpu.edu.ua/скринька-довіри/>), а також на Природничо-географічному факультеті, зокрема, розміщена стаціонарна скринька довіри, куди студенти можуть анонімно звернутися у разі виявлення фактів порушень і зловживань під час організації освітнього процесу на факультеті. На інформаційних стендах та на офіційному веб-сайті Університету і факультету розміщено номер телефону гарячої лінії для здійснення повідомлень про виникнення проблем пов'язаних із дискримінацією певного роду. Також студенти можуть звернутися особисто до деканату чи представників адміністрації ЗВО. У разі виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо, процедура така сама як і у випадку запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, що прописано у Положенні про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (<https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні%20документи%20УДПУ/Положення%20про%20політику%20та%20процедури%20врегулювання%20конфліктних%20ситуацій%20.pdf>). Складається скарга, яка подається до комісії у письмовій формі і повинна містити опис порушення права особи. Скарга може бути надіслана на адресу університету або надана особисто в канцелярію. Зазначені підрозділи невідкладно (протягом робочого дня) передають отримані скарги до комісії. Комісія вивчає скаргу, надає консультації обом сторонам, пропонує способи вирішення ситуації, що виникла у зв'язку з конфліктною ситуацією. Після розмови з фокус-групами експертами з'ясовано, що фактів щодо виникнення конфліктних ситуацій, пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією або корупцією тощо на даний час не було зафіксовано. Здобувачі засвідчили, що ознайомлені з положеннями та розуміють процедуру вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

В університеті функціонує бібліотека, яка має великий фонд найменувань не лише державною мовою, а й забезпечена іноземними виданнями, функціонує електронний каталог, що постійно оновлюється. Бібліотека оснащена парком комп'ютерів. В університеті діє інноваційний клас в рамках центру новітніх освітніх технологій «USPU Ecosystem», що впроваджує найсучасніші методики викладання із використанням ІКТ. Університет постійно виділяє кошти на ремонт приміщень та оновлення матеріального забезпечення. ЗВО забезпечує безкоштовний інтернет-доступ для НПП та здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Не все обладнання, яке використовується під час викладання певних ОК, є сучасним. Рекомендуємо збільшити фінансування на оновлення обладнання кафедри біології та методики її викладання. Рекомендуємо здійснювати активніше залучення викладачів та студентів ОП до міжнародних наукових грантів, що дасть змогу ефективніше оновити наукове обладнання.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Реалізація освітньої програми за цим критерієм загалом забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання, проте матеріально-технічна база, зокрема обладнання кафедри біології та методики її викладання, що використовується при викладанні окремих ОК потребує оновлення та осучаснення.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП є первинною, але тим не менше від початку впровадження у 2018 р. вона вже переглядалася, причиною чого було, зокрема, прийняття Стандарту вищої освіти із спеціальності 091. Розробку та перегляд освітніх програм здійснюється згідно Положення про освітні програми в УДПУ імені Павла Тичини. Ініціатором розробки освітньої програми можуть бути адміністрація або ініціативна група науково-педагогічних працівників. На цьому етапі обов'язково долучаються стейкхолдери (роботодавці, викладачі, здобувачі вищої освіти). Обов'язково затверджену освітню програму переглядають щонайменше 1 раз у терміни її дії і не пізніше ніж за 1 семестр до її завершення. Цю інформацію усно підтвердила начальниці навчально-методичний відділу Денисюк І.А. Підставою для перегляду ОП можуть бути: ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми, стейкхолдерів, НПП, які її реалізують; результати оцінювання якості тощо. Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду. У цьому положенні також наявний календарний план-графік розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм. Із свідчень, наданих у різних фокус-групах, можна зробити висновок, що визначена положенням процедура була дотримана.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Для опитування здобувачів на кафедрі біології та методики її навчання є розроблені різноманітні анкети: Анкета про ознайомлення з формами контрольних заходів та критерії оцінювання, Антикорупційний моніторинг здобувачів вищої освіти, Визначення рівня залучення студентів до розробки і перегляду освітніх програм, Визначення рівня об'єктивності оцінювання контрольних заходів тощо. Крім того, опитуванням студентів в університеті займається центр забезпечення функціонування системи управління якістю освітньої діяльності. Директор цього центру доц. Комарова З.І. пояснила, що на рівні університету використовуються анкети з використанням платформи Moodle, щорічно за наказом ректора, анонімно, але із охопленням здобувачів із різних освітніх програм. Результати опитування узагальнюються, аналізуються і обговорюються на різних рівнях – від ректорату до кафедри. Думка студентів, висловлена під час опитувань, за її словами, обов'язково враховується. Раніше опитування аналізувалося у рамках структурного підрозділу ([https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Опитування%20стейкхолдерів/Якість%20освітніх%20програм%20та%20освітнього%20процесу%20\(2019-2020%20н.р.\).pdf](https://udpu.edu.ua/documents/doc/Якість%20освіти/Опитування%20стейкхолдерів/Якість%20освітніх%20програм%20та%20освітнього%20процесу%20(2019-2020%20н.р.).pdf)), а тепер поміняно концепцію – аналіз почав здійснюватися в рамках певної освітньої програми. Наразі, такі анкети розміщені на сайті кафедри біології та методики її навчання (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/anketastud/>). Регламентується участь здобувачів вищої освіти у перегляді освітніх програм різними документами, зокрема Положенням про участь студентів у забезпеченні якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини. Органи студентського самоврядування теж можуть надавати пропозиції та зауваження щодо змісту ОП чи програм навчальних дисциплін. Під час інтерв'ю вони підтвердили це. Студенти входять також до складу вчених рад факультету та університету, які затверджували ОП. Але складається враження, що такий варіант залучення студентів до формування та переглядів ОП – через їхню участь в органах студентського самоврядування та вчених радах університету – реалізований в університеті не повністю, можливо, через деяку пасивність самих здобувачів вищої освіти.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Так, роботодавці напряму залучені до процесу перегляду ОП, дають свої пропозиції щодо змісту самої ОП, а також деяких дисциплін. Наприклад, на сайті університету також розміщені рекомендації директора Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України І.С. Косенка (розширити зміст та обсяг навчальної дисципліни «Біотехнологія»), що і було зроблено, як стверджує звіт про самооцінювання, авторами ОП. Їхні заклади є місцями практики студентів (виробничі потужності Уманського тепличного комбінату, Дослідної станції тютюництва Національного наукового центру «Інститут землеробства» НААН України, відділу генетики, селекції та репродуктивної біології рослин Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України тощо). Це суттєво розширяє матеріально-технічне забезпечення ОП. На зустрічі із експертами вони пояснили це зацікавленістю у високопрофесійних і зацікавлених у праці випускниках. Представник Уманського тепличного комбінату Гоменюк Р.О. розказав, що вони розглядають можливість відряджати деяких здобувачів вищої освіти на ОП закордон – у Нідерланди, для проходження стажування і отримання тих навичок, які потрібні на підприємстві. Інші представники роботодавців підтвердили свою зацікавленість нестачею претендентів на навчання в аспірантурі їхніх

інституцій. Така зацікавленість у майбутніх випускниках і спонукає їх активно співпрацювати із університетом над удосконаленням ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

В університеті створено Асоціацію випускників УДПУ, метою якої і є залучення випускників до покращення якості освітніх програм. Інформацію про кар'єрний шлях випускників має збирати структурний підрозділ. Цього року запланований лише перший випуск за ОП, тому практики врахування їхньої думки ще немає. Тим не менше, вже розроблена анкета для опитування випускників у вигляді Google-форми (розміщено на сайті кафедри). Можна лише порекомендувати авторам ОП реалізувати ці їхні плани у майбутньому.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

У відомостях про самооцінювання наводяться наступні недоліки, які були виявлені у процесі Внутрішнього оцінювання якості ОП: низький рівень співпраці з вітчизняними і зарубіжними навчальними закладами; низький рівень участі здобувачів вищої освіти та НПП у програмах академічної мобільності; потребують доопрацювання навчально-методичне забезпечення ОК та форми і методи навчання в умовах карантину. Можемо підтвердити, що певні спроби виправити ці недоліки на ОП є. Вони були обговорені на засіданні кафедри, деякі викладачі скористалися можливістю на закордонне стажування, збільшується фінансування університетом навчальних лабораторій, де проводяться заняття та можуть проводитися наукові дослідження викладачами ОП. На підставі цього можемо зробити висновок, що система внутрішнього оцінювання якості ОП та реагування на виявлені недоліки є у стані становлення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація цієї освітньої програми є первинною.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

В університеті відбувається становлення культури якості освіти. Згідно Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти передбачає: контроль за кадровим, матеріально-технічним і навчально-методичним забезпеченням освітньої діяльності; якістю проведення навчальних занять; якістю знань здобувачів вищої освіти; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти; наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; систему запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти. Таким чином, вона охоплює усі сторони навчального процесу. Багатоступенева система контролю якості освіти забезпечує розвиток ОП. Ланками такої системи є центр забезпечення функціонування системи управління якістю освітньої діяльності, навчально-методичний відділ, деканат природничо-географічного факультету та гарант ОП. Популяризується академічна доброчесність серед усіх ланок освітнього процесу, її дотримання регулюється Кодексом академічної доброчесності та Етичний кодекс науково-педагогічних та педагогічних працівників УДПУ імені Павла Тичини. Зібрана анкетуванням інформація використовується під час змін у політиці університету стосовно певних освітніх програм. Під час інтерв'ювання науково-педагогічні працівники та сервісні служби демонстрували важливість необхідності покращення якості освіти. Науково-педагогічні працівники у першу чергу пов'язують якість освіти (і, очевидно, долучаються до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти) із наповненням робочих програм відповідних ОК та матеріально-технічним забезпеченням, здобувачі вищої освіти – із дотриманням принципів академічної доброчесності, а сервісні служби – із здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

В університеті розроблені та затверджені основні нормативні документи, які визначають систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Створено систему активного залучення стейкхолдерів до процесів перегляду та моніторингу ОП. Розроблені різноманітні анкети, щоб дізнатися думку кожної ланки освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендуємо повніше у різних формах залучати здобувачів вищої освіти у моніторингу та перегляді ОП, ширше проводити інформативну кампанію серед них про їхні права, можливості та обов'язки підвищувати якість освіти.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В університеті створена та функціонує система забезпечення якості освітнього процесу та наявні усі необхідні регламентуючі документи. Зауваження та пропозиції щодо посилення ролі здобувачів вищої освіти є незначними і спрямовані на підвищення ефективності цього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативні документи, що регламентують діяльність УДПУ в цілому та освітню діяльність зокрема, розроблено ЗВО та оприлюднено на офіційному веб-сайті. Правила і процедури регламентуються наступними документами: Статутом УДПУ (затверджено 29.02.2021, <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні документи УДПУ/Статут Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини .pdf>), Правилами внутрішнього розпорядку (затверджено 30.12.2016, <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Нормативні документи УДПУ/Правила внутрішнього розпорядку.pdf>) та іншими документами про організацію освітнього процесу. Регулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в УДПУ (редакція від 9.02.2021, <https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про організацію освітнього процесу.pdf>). Веб-сайт ЗВО є зручним для користування. Додаткова інформація щодо ОП міститься на сайті кафедри біології та методики її навчання: <https://biology.udpu.edu.ua/index.php/125-2/>.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Відповідно до п. 4.7 Положення про освітні програми в УДПУ (редакція від 4.03.2021), з 1 грудня по 1 січня усі проекти освітніх програм оприлюднюються на офіційному сайті університету на факультету/інституту ([https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про освітні програми \(Нова редакція\).pdf](https://udpu.edu.ua/documents/doc/Документи з організації освітнього процесу/Навчально-методична документація/Положення про освітні програми (Нова редакція).pdf)). На момент проведення акредитаційної експертизи проектів ОП експертною групою на сайті ЗВО т/або факультету виявлено не було. Під час інтерв'ювання гарант ОП повідомив, що всі проекти ОП своєчасно оприлюднювались на сайті, а пізніше їх було замінено на затверджені варіанти ОП. Протягом проведення експертизи на сайті кафедри біології та методики її навчання було оприлюднено проект ОП, розроблений у 2020 році (https://biology.udpu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/ПРОЕКТ-ОПП-Біологія_compressed-1.pdf). На сайті кафедри біології та методики її навчання оприлюднено рецензії стейкхолдерів на ОПП: директора Національного ботанічного саду ім. М.Мю Гришка НАН України Н.В. Заїменко (25.01.2021), директора Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України І.С. Косенка (без дати) та директора приватно-орендного с.-г. підприємства «Уманський тепличний комбінат» М.В. Гордія (без дати). Також на сайті кафедри оприлюднено дві рекомендації (без наведення дат) від зовнішніх стейкхолдерів щодо включення до ОПП окремих освітніх компонентів.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті УДПУ в розділі Навчання/Освітні програми оприлюднено інформацію щодо ОП Біологія. А саме: її мету, сфери працевлаштування, професійні назви робіт, навчальні плани і ОПП за 2018 р. та 2020 р. (<https://udpu.edu.ua/navchannia/osvitni-prohramu/31093>). На сайті кафедри біології та методики її навчання оприлюднено робочі програми навчальних дисциплін кафедри у 2020/2021 н.р. (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/348-2/>) та силабуси навчальних дисциплін (<https://biology.udpu.edu.ua/index.php/165-4/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сайт УДПУ є інформативним, має зрозумілий інтерфейс, привабливий дизайн; частина матеріалів представлено на англійських сторінках сайту. Розміщена на сайті інформація систематично оновлюється. На сайті наявні всі необхідні документи щодо цілей, завдань та організації освітнього процесу за ОП Біологія за 2017–2020 рр. Сайт кафедри біології та методики її навчання містить вичерпну інформацію щодо змісту навчання за даною ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Аналіз офіційного сайту УДПУ та кафедри біології і методики її навчання не містить проєкту ОП за 2018 р. Оприлюднені рецензії стейкхолдерів не містять дат затвердження та згадування щодо того, до освітньої програми якого року вони стосуються. Це ускладнює оцінку участі зовнішніх стейкхолдерів у процесах оновлення ОП. Рекомендується приділити більшу увагу отриманню відгуків зовнішніх стейкхолдерів на проєкти ОП та їх своєчасне оприлюднення на офіційному веб-сайті.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Сайт УДПУ є інформативним, має зрозумілий інтерфейс, привабливий дизайн. Нормативні документи, що регламентують діяльність УДПУ в цілому та освітню діяльність зокрема, розроблено ЗВО та оприлюднено на офіційному веб-сайті. Додаткові документи оприлюднено на сайті природничо-географічного факультету та кафедри біології та методики її навчання. Потребує удосконалення процедура оприлюднення проєктів ОП та відгуків зовнішніх стейкхолдерів на них для ознайомлення усіх зацікавлених сторін.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Манько Володимир Васильович

Члени експертної групи

Гаврилюк Максим Никандрович

Бітнер Дарина Володимирівна